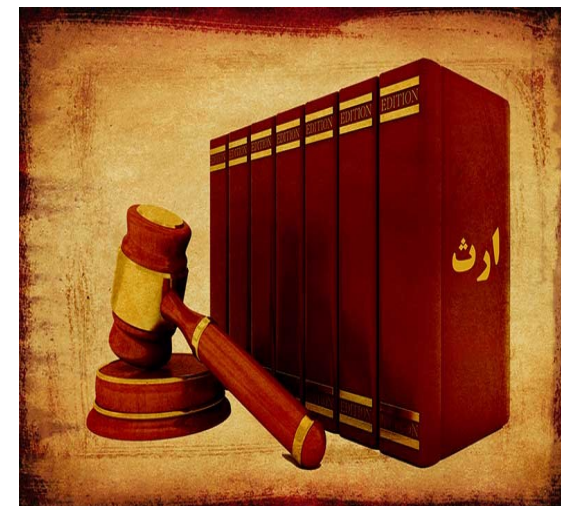

ارث

محقق:

منیره خدامی

معاونت پژوهشی حوزه علمیه ام‌الائمہ علیہ السلام

مهر ماه ۹۸

تعریف ارث

ارث یعنی اینکه انسان به وسیله مرگ دیگری به دلیل خویشاوندی سببی و نسبی که با او دارد استحقاق چیزی را به اصل تشریع، پیدا کند. در بیان دیگر ارث به کلیه اموال، بدهی‌ها، حقوق و وظایف شخصی پس از مرگش گفته می‌شود که به شخص دیگری منتقل می‌گردد. در واقع ارث به مدت طولانی نقش اساسی در جوامع بشری داشته است.

تاریخچه ارث

در دوران حکومت فراعینه مصر، ثروت حاصل از کار افراد، ملک پادشاه بود و پس از مرگ هر انسان، تمام ثروت او در اختیار پادشاه قرار می‌گرفت.

در یونان قدیم نیز اموال و ثروت انسان‌ها ملک عموم جامعه بود و هر انسان نماینده جامعه در اداره آنها تلقی می‌شد و لذا ارث او هم پس از مرگ در اختیار جامع قرار می‌گرفت.

مصریان نیز همانند یونانیان در دوره ارتقای فرهنگی خود به این نتیجه رسیده بودند که نمیتوان دلبستگی شدید هر انسان را به اموال و دست رنج خود و فرزندان نادیده گرفت.

چراکه بی توجهی حکومت به این واقعیت انگیزه کار و تلاش را از بین برده و بذر خصومت و عناد را در قلوب مردم می‌کارد، لذا قانون انتقال ارث را به بزرگترین پسر میت را تصویب و اجرا کردند و برادران و خواهران دیگر باید زندگی مشترکی با برادر ارشد داشته باشند.

موجبات ارث

ارث را نسبت و سبب ثابت می‌کند. نسبت همان ارتباط و وصل شدن افراد به یکدیگر به وسیله ولادت و زایش است و به گونه‌ای که عرف این ارتباط را به عنوان نسبت بشناسد و این ارتباط به شکل شرعی برقرار شده باشد. سبب همان ارتباط و وصل شدن به وسیله زوجیت یا ولایت است.

برخی موانع باعث سلب گرفتن ارث از فرد می شود. که این موانع به قرار ذیل می باشد:

*کفر: همه اقسام و انواع کفر مانع ارث بری کافر از مسلمان می شود اما مسلمان از کافر ارث می برد.

*قتل: قتل مانع از ارث بری قاتل از مقتول است در صورتی که قتل عمدی و ظالمانه باشد.

*لعان: این امر به دو صورت است. الف) فرد به صورت مستقیم نسبت زنا به همسر خود دهد در این صورت مانع ارث بری زن و شوهر از یکدیگر میشود. ب) فرد فرزند خود را نفی کند در این صورت مانع ارث بری پدر و فرزند است.

*حمل: جنینی و حمل بودن مانع از ارث است تا آنکه جنین زنده متولد شود، شرط نیست که در هنگام مرگ مورث زنده باشد بلکه حتی اگر نطفه ای باشد در صورتی که زنده متولد شود ارث میبرد.

*غیبت ناپیوسته: کسی که به طور ناپیوسته غایب شود بطوری که خبری از او در دست نیست، ارث نمی گذارد و اموالش به عنوان ارث تقسیم نمی شود تا آنکه از تاریخ تولدش مدت زمانی بگذرد که مانند او به طور طبیعی زنده نمی ماند.

ارث در قوانین اسلام

در دنیای قبل از اسلام برای زن حقوقی ارثی مستقل و مسلمی قائل نبودند یا اصلاً به او ارث نمی دادند یا اگر می دادند به صورت سهم قطعی و مفروض نبود بلکه احتمال داشت که بعنوان وصیت، مالی را برای زن بگذارند. به عبارت دیگر محرویت زن از ارث، نسبت رایج و حاکم بر ادیان قبل از اسلام بود. مطابق با قوانین اسلامی، ارث بین فرزند پسر و دختر به صورت دو بر یک تقسیم میشود.

چنانچه پدر و مادر وارث باشند سهم آنان نیز دو بر یک است در صورت مرگ پدر و وجود فرزندان و مادر، ارث مادر یک قسمت از هشت قسمت کل دارایی است.

ارث زن در قانون

در ماده ۸۶۱ قانون مدنی برای تعلق ارث زن شرایطی پیش بینی گردیده است. شرط ارث بردن زن از اموال شوهر این است که زن و شوهر در عقد دائم یکدیگر باشند. چرا که در ازدواج موقت زن و شوهر از یکدیگر ارث نمی برند و حتی اگر شرط ارث بردن از یکدیگر، شرط باطل است و هیچ اثری ندارد. بنابراین باید در هنگام فوت بین زن یا شوهر رابطه زوجیت برقرار باشد و به دلایل مختلف از جمله فسخ نکاح و طلاق، رابطه زوجیت و نکاح از بین نرفته باشد.

منابع:

www.iranjewish.com

www.hawzah.net